

TRIBUNA

Metàfores i oblits de la sequera

Patronat de la Fundació
Joan Maragall

Laigua proporciona un camp metafòric ric per a la imatgeria espiritual; vida, netedat i puresa són tres línies clàssiques que comparen propietats de l'aigua amb tres grans aspiracions religioses: donar més plenitud a la vida, netejar el món d'injustícies i violències, i desprendre's de la càrrega dolorosa de desigs innecessaris. La sequera –que amb les pluges dels últims dos mesos ha quedat mitigada i estem oblidant acceleradament– aporta noves dimensions i urgències a aquest vessant metafòric: set, pantans buits, plantes dessaladores...

El tema de la set enllaça directament amb la vida, i hi enllaça amb una pèremptòria rotunda, inapel·lable i que pot arribar a dimensions irreversibles i tràgiques. La set, a mesura que es va fent més intensa, ens atansa a les fronteres entre la vida i la mort. La relació entre l'aigua i la vida va despullant-se d'elements retòrics i fent-se més sòbria, veritable i essencial.

A la vida, hi ha sets que passen desapercebudes mentre hi ha disponibilitat d'aigua per tenir-les saciades. Mentre hi ha salut, satisfaccions i entreteniments, hi ha altres formes de set que no es noten: ni set de sentit, ni set del perquè de les coses, ni set de justícia, ni set de consol. Però quan el dolor o la mort, la necessitat o la humiliació arriben,

XAVI JURIO

El pantà de Sau a principis de març

aquestes formes de set es comencen a notar, a ocupar un lloc cada vegada més preeminent al pensament, a semblar més essencials i vitals. Això passa, també, amb alguns aspectes de l'experiència religiosa, que ens són aparentment irrelevantes en la distracció, les presses i el benestar però que, en situacions vitals dures i existencialment interrogatives, es presenten amb força veritablement essencial –i que tendim a oblidar altre cop quan la tempesta escampa.

Els pantans buits poden fer pensar

en els temples buits. No és el buit del pantà o del temple el que ens preocupa, sinó la minva de potencialitat i de recursos que aquest buit suposa, recursos hídrics als pantans, recursos socials i espirituals als temples. Un temple pot ser valorat com un espai verd espiritual d'un barri: silenci, concentració, trobada amb si mateix i, potser, amb alguna dimensió més profunda que ens faci pensar en Déu. A diferència dels espais verds usuals, però els temples semblen passar desapercibuts.

Al pantà buit, retrobem antics camins i pobles habitualment amagats sota les aigües. Alguna cosa semblant passa amb els temples buits: la seva buidor, el seu silenci, la seva imatgeria, la seva claror, ens fan preguntar-nos pel seu significat, ens posen en contacte amb somnis, interrogants i problemes de generacions passades. Però aquests al·licients són secundaris respecte de la missió de la seva plenitud: la riquesa potencial d'uns recursos que no han de quedar tancats al pantà ni el temple, sinó que han de ser distribuïts on poden fer falta, contribuint a la vida i la riquesa de tots.

A les plantes dessaladores, la sal de l'aigua del mar és separada de l'aigua pura. L'aigua hi és, en abundància, al mar, però el seu contingut en sal la fa inutilitzable per a la beguda i la irrigació. Cal molta energia per separar l'aigua de la sal i fer-la utilitzable. Espiritualment, també cal energia, convicció, voluntat i coratge per extreure del nostre cabal espiritual –potencialment tan gran, i de vegades tan adormit– allò que

el fa poc utilitzable per a la plenitud de la vida.

Pot ser que el que n'haguem d'extreure no sigui en si condemnable, com no és condemnable la sal –l'evangeli ens invita a ser sal i llum del món!–, però cal saber-ne la mesura justa. Aspiracions i desigs molt humans, quan esdevenen exclusius i obsessius, envermenen la vida. La tipologia dels pecats capitals descriu precisament això: l'ambició, la gana, la indignació, el repòs, l'estalvi, el desig, no són dolents, però el seu excés els converteix en esclavituds empobridores i en fonts d'agressivitat.

En definitiva, la set, les mancances –perjudicials si duren massa–, també contribueixen a una certa lucidesa respecte del valor de coses que donàvem per descomptades. No valoràvem prou l'aigua, i la sequera ens fa valorar com un do preciós, i ens fa preguntar-nos pels límits de la nostra forma de vida, malversadora en tants aspectes. Probablement ens passarà com amb la salut: durant la pandèmia vam descobrir el valor de la normalitat i ara sembla que l'haguem oblidat; tornarem a tenir aigua abundant i oblidarem el que estem descobrint o redescobrint en la set. Però ara que ens hi trobem, seguim-ne conscients.

Informació elaborada per: **JAUME ANGELATS, JAUME DANTÍ, MIQUEL CALSINA** (director de Questions de Vida Cristiana), **ROSA MARIA ALSINA PAGÉS, NEUS FORCANO, MAR PÉREZ, CARLES TORNER, FRANCESC TORRALBA**; emèrits: **PERE LLUÍS FONT, JOSEP MARIA CARBONELL, ANTONI MATABOSCH, DAVID JOU**